

عنوان مقاله:

نگرشی بر تعامل / تقارب تشیع و تصوف در ایران قرن هشتم هجری

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهشهای تاریخی ایران و اسلام، دوره 16، شماره 1 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 33

نویسندگان:

سیدهاشم موسوی - دانش آموخته دکتری تاریخ اسلام از دانشگاه اصفهان

نصراالله پور محمدی املشی - دانشیار گروه تاریخ دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین، ایران

خلاصه مقاله:

یکی از مهم ترین عوامل زمینه ساز تشکیل حکومت صفویه در ایران؛ برقراری ارتباط نزدیک شیعیان با صوفیان در قرن هشتم هجری است. پس از حمله مغول به ایران بسیاری از مردم برای در امان ماندن از کشتار آنان به دیرها و خانقاه هایی که صوفیان در حاشیه شهرها ساخته بودند پناه بردند. به همین سبب اندیشه صوفیه به لحاظ کمی در بین مردم گسترش یافت و مردم تصوف را التیام دهنده ی رنج ها و تنها سرپناه خود یافتند. در این دوره شیعیان امامی به دنبال نزدیکی تشیع و تصوف از طریق مولفه های مذهبی و فکری برآمدند و تلاش بسیاری از بزرگان شیعه معطوف به این امر گردید. این مقاله به دنبال پاسخگویی بدین پرسش است که نزدیکی تشیع و تصوف در قرن هشتم هجری و بهره مندی از ظرفیت آنان و نیز تاثیرشخصیت های شیعی و صوفی بر این جریان چگونه بوده است؟ فرضیه این است که حاکمیت مغول و ایجاد فضای باز مذهبی موجب نزدیکی تشیع و تصوف و به تبع آن شکل گیری گفتمان شیعی - صوفی و در نتیجه گسترش مذهب تشیع گردید. نتایج پژوهش حاکی از آن است که علما و بزرگان شیعه با شناسایی ظرفیت های موجود در بطن جامعه تصوف قرن هشتم هجری و هم چنین اقبال اکثریت مردم از این فرقه؛ در نزدیکی دیدگاه های مذهبی تشیع و تصوف به موفقیت هایی نائل آمدند و با ایجاد گفتمان شیعی - صوفی زمینه های گسترش مذهب تشیع در بین آحاد مردم و در نتیجه شکل گیری حکومت های شیعی را فراهم نمودند. نظر به اهمیت موضوع این پژوهش به روش توصیفی- تحلیلی و با تکیه بر منابع کتابخانه ای انجام گرفته است.

کلمات کلیدی:

شیعه، تشیع، تصوف، گفتمان شیعی - صوفی، حکومت مغولان، جنبش های شیعی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1580295>

